

Çocukluğumun Kitapları

İsmail KARAKURT

“**K**itap bir limandı benim için. Kitaplarda yaşadım. **Ve kitaptaki insanları sokaktakilerden daha çok sevdim.** Kitap benim has bahçemdi. Hayat yolculuğumun sınır taşları kitaplardı. **Bir kanat darbesiyle Olemp, bir kanat darbesiyle Himalaya.** Ayrı bir dil konuşuyordum çağdaşlarımla. Gurbetteydim. Benim vatanım Don Kişot’un İspanya’sıydı, Emma Bovari’nin yaşadığı şehir. Sonra Balzac çıktı karşıma, Balzac’ta bütün bir asrı yaşadım, zaman zaman Votren oldum, Rastinyak oldum. **Dört bin kahramanda dört bin kere yaşamak.” Cemil Meriç** (Mektuplar,14.10.1966)

Çocukken her kitabın melekler tarafından getirildiğini sanırdım. Çocukluğumun göğünde parlayan her yıldızı, günün birinde bana ulaşacak kitap sanırdım. Kitaplarla karşılaşmam daha ilkokula başlamadan oldu. Babam her fırsatta geceleri gaz lambasının aydınlığında ocağın başına bizleri toplayarak dinî ve millî hikâyeler okurdu. Bunlardan peygamberler kıssalarını, padişah hikâyelerini, Battal Gazi destanını, Köroğlu destanı ile babamın çerçiden aldığı Kerem ile Aslı, Ferhat ile Şirin, Arzu ile Kamber, Emrah ile Selvihan gibi bazı âşık **hikâyelerini** hatırlıyorum. Bir de Duran Enişte’nin ocak başında ya da köy odasında okuduğu **Hazreti Ali’nin Cenklere**. Okuma merakım bu kitapları dinleyerek başladı. Hangi yıllardı tam hatırlayamadım ama haftada bir radyodan dinlediğim Köroğlu destanını unutmam. Bir de babamın ikide bir Kara Davut dediği kitabın adını.

Okumayı sökünce ilk okuduğum kitap hangisiydi doğrusu bunu hatırlamıyorum. Bu acı veriyor bana. Keşke hatırlayabilseydim. Babam okumayı, okuduklarını ya da okuduklarından anlatmayı seven bir adamdı. Hikayeleri, olan biteni, bildiklerini saatlerce anlatmaktan hatta tekrar etmekten hiç usanmazdı. “Ben okuyamadım siz okuyun”, derdi. Bendeki okuma merakını gören babam, akrabalarından ya da arkadaşlarından bulduğu kitapları bana getirirdi. Okutturur, dinlerdi, bundan büyük bir zevk alırdı.

İlkokul dördüncü sınıftayken arkadaşlar arası yaptığımız okuma yarışmasını çok iyi hatırlıyorum. Bu kitapları bize Rizeli sınıf Öğretmenimiz

Aziz Bey öneriyordu. Bir defasında daha önce okuduğum kitap bana yine düşünce itiraz etmişti “Ben bu kitabı okudum, bir daha okumam!” diye. Öğretmenimse itiraz edişime çok kızmıştı. Hatta bunu bir asilik sayarak bana bir tokat atmıştı. Ben de seçtiği kitabı almaya mecbur kalmıştım, onu alıp bir kez daha okumuştum. İlkokul beşinci sınıfa geldiğimde ise babamın çerçiden aldığı halk hikâyelerini tekrar tekrar okudum. Bu kitapların yanı sıra okuduğum başka seri ise Kemalettin Tuğcu’nun kitaplarıydı. Bunlar, sınırlı imkânları olan bütün köy çocuklarında olduğu gibi bizim de büyük hayaller kurmamızı sağlıyor, hayal dünyasının kapılarını önümüze açıyordu. Kemalettin Tuğcu, çocukluk kahramanlarımdan biriydi. En sevdiğim yazardı ilkokul yıllarında. Çocukluğu Türkiye’ye okutan adamdı. Saygı duyuyorum şimdi, rahmetle anıyorum. Huzur içinde yatsın.

Henüz ‘edebiyatın sokak çocuğu’ndan *Orta İkidan Ayrılan Çocuklar İçin Şiirler* okumamıştım. Özellikle orta birinci sınıfta okuduğum kitaplara ev sahibinin oğlundan ödünç aldığım Teksas, Tommiks, Zagor, Karaoğlan, Tarkan serisi de eklendi. Orta birdeyken, neredeyse her hafta sonu okuduğum ilçeden kendi ilçemize, köyümüze ailemin yanına gelirdim. Bir hafta sonu okuluma geri dönerken adı neydi hatırlamıyorum, ilçemizdeki kitapçının camında ucuz kitaplar yazıyordu. İçeri girdim, bir seri kitap aldım. İyi ki de almışım o zaman garipsediğim kitapları. Bunlar Edebiyat dergisinin yayımladığı kitaplardı. Hangileri miydi? *İns, Yedi Güzel Adam, Batı Notları, Biat I, Harikalar Tablosu, Ay Operası, Çok Sesli Bir Ölüm, Ateş Yalını Üstünde Bir Toplantı...* Bunlar az şey değildi o yıllarda köyden ilçeye giden bir çocuk için... Evet, iyi ki de bu kitaplarla küçük dünyam büyümüşü, büyülenmiş kimilerinde anlatılanları tam kavrayamasam da. Orta bir çocuğu olduğum kimin umurundaydı. Sorgun’da kapı komşumuz Rıza Abi, kitapları çok seven, kitaplığı olan biriydi. Bir gün kitaplığını incelerken, ani bir hareketle oturduğu yerden kalkıp kitaplığından seçtiği Ziya Gökalp’in *Türkçülüğün Esasları*’nı bana uzatarak ‘oku’ demişti. Okudum okumasına ama nasıl okudum bilmiyorum. Orta ikideyken, hiç abartısız en çok uğradığım yerin adı ile oradan aldığım ilk şiir kitabının adı aynıydı: *Çile Kitabevi* ve Necip Fazıl’ın “Çile”si! Sonra ardı ardına aldığım kitaplar... Şiir kitapları ve romanlar... Özellikle tarihî romanlar tarih öğretmenliği tercih etmeme sebep olmuştu. Ama en çok da *Haram Lokma* romanını aldığım için ağabeyimden yediğim tokadı hiç unutamam. Azeri Şair Nabi Hazri’nin şiir kitabını Yozgat Ülkü Kitabevinden almıştım. Kültür Bakanlığının Yozgat’taki satış yeri -biz o zamanlar kitapevi diyorduk- uğrak yerlerimizden biriydi. Oradan *Milli Kültür* dergilerinin yanı sıra birçok kitap almıştık. Orta ikideyken edebiyat dergileri takip etmeye başladım. O yıllardan kalma *Milli Kültür, Türk Edebiyatı, Pınar, Gerçek, Hisar...* gibi birçok dergi var. Bunları alıyordum çünkü orta ikide şiirler yazmaya başlamıştım.

Herhangi bir ayırım yapmadan dergi, kitap ne buluyorsam alıyordum. Bunlar içinde zorlandığım, yadırgadıklarım da oluyordu ama olsun alıyordum. Almam gerekiyordu. Bir kere yazmayı kafaya koymuştum. Nasıl yazıyorlar bilmeliydim. Sonraki yıllarda *Edebiyat* dergisi, *Mavera* dergisi okuma serüvenime dâhil oldu.

Babam çiftçiydi ve yaz tatillerinde yardım etmek zorundaydım. Tarlaya giderken, camızları olatmaya götürürken, komşu köylerin çocuklarıyla Hasbek çayırıklarında eşek yarıştırdırken, söğüt dallarından düdük yaparken de ağızım gibi yanımdan kitabımı eksik etmezdim. Çünkü kitaplar bana; kuşlarla, kuzularla, kelebeklerle, ağaçlarla, bulutlarla dost olmamı, onlarla oynamayı, dostluğun ve arkadaşlığın ne denli büyük bir şey olduğunu anlamamı sağlıyordu aynı zamanda. Belki bu yüzden, okuduğum kitapların oluşturduğu dünya; çocukluğuma rağmen omuzlarıma yüklenen köyün zorlu işlerini hafifletiyordu. Kitaplarımla, onların kahramanlarıyla yaşayarak öğrendim kötülerin kötü, iyilerin iyi olduğunu. Kahramanları tanıdıkça her çocuk gibi bir kahraman olma arzusu depreşirdi içimde. Oysa çoğu kere kahraman olmaya çalışmak, çocukluk arzusu olarak kalır. Kalmıştır da. Bizim çocukluk kahramanımız Keloğlan'dı, Hazreti Ali'ydi, Battal Gazi'ydi; evlatlarımızın ise kahramanı Bugs Bunny, Caillou, Bernard, Tom ve Jerry oldu ...

Dilin inceliklerine dair teknik bilgimiz olmasa da bu kitapların bize verdiği tat bambaşkaydı.

Çocukluğumun kitapları kayboldu, çocukluğumun geçtiği sokağın yok oluşu gibi, oysa kitaplığımda hepsinin durmasını isterdim.

Hülâsayı kelam; “bütün kitaplar tek bir kitap içindir.”